

Ця публікація була підготовлена в рамках проєкту «Прозорий кордон – чесний експорт», який виконується ГО «APP TOTГ» за підтримки проєкту «Громадської ініціативи «За чесну та прозору митницю» (<http://tfdialogue.ier.com.ua/>), який виконує Інститут економічних досліджень та політичних консультацій за сприяння Європейського Союзу (https://ec.europa.eu/info/index_en). Зміст цієї публікації є виключною відповідальністю ГО «APP TOTГ» і жодним чином не відображає точку зору Європейського Союзу.

АНАЛІЗ БАЧЕННЯ БІЗНЕСУ І ЕКСПЕРТІВ:

представників служб ГУ ДПС в Херсонській області, АР Крим та місті Севастополі, представників митниці, органів місцевого самоврядування з прикордонних ОТГ і сільрад, бізнесу, експертів організацій з підтримки експорту.

Період дослідження: 04-06 / 2020.

Територія дослідження: Херсонська область.

ВПЛИВ КРИМІНАЛІЗАЦІЇ КОНТРАБАНДИ НА БІЗНЕС І МСП

- У період квітня-червня 2020 року команда APP TOTГ на Херсонщині та інші громадські організації на території України проводили вивчення експертної думки представників організацій дотичних до проблем контрабанди. Особлива увага приділялася думці підприємців і бізнесу.
- Дві онлайн-конференції з цільовими групами і низка особистих зустрічей з підприємцями надали нам бачення проблем зовнішньоекономічної діяльності і контрабанди комерційних товарів.
- Багато людей відмовилися надати власне бачення на проблему контрабанди і пояснювали це недовірою до різних впливових структур.
- Ми вдячні тим людям, які прийняли вольове рішення і висловили власну думку із актуальної теми.

Який вплив контрабанди товарів комерційного призначення на економіку Херсонської області?

80,0%

вважають, що без впровадження кримінальної відповідальності покращити ситуацію із контрабандою в Україні є неможливим.

98,0%

вважають, що криміналізація контрабанди потрібна, але наголошують, що це проблема глобальна і стосується не тільки митниці.

Учасники заходів односторонньо найкращим методом криміналізації контрабанди назвали **конфіскацію транспорту*** і вантажу без права викупу - **«потрібно контрабанду зробити занадто дорогою».**

* Метод можливий у випадку контрабанди автотранспортом.

Більшість учасників проти покарання у вигляді позбавлення волі.

ключові пропозиції щодо впровадження криміналізації контрабанди

1

Контрабанда в Україні є системним явищем, і боротися з цим необхідно не тільки митниці, і не тільки з підприємцями, але і всім тим, хто вважає за необхідне створення здорової економіки в Україні: громадськості, поліції, прокуратурі, слідчим структурам, представникам органів державної і місцевої влади.

2

До кримінальної відповідальності мають бути притягнуті всі особи, за допомогою яких побудовано систему корупційної взаємодії (інформаційне «покриття» і грошові «відкати»): розслідування фактів контрабанди комерційних товарів має включати вивчення усіх схеми таких дій і пошук усіх причетних осіб, а не тільки виконавців. Наступним пунктом має бути прозорість судової системи і виконання судових рішень, аби всі члени корупційної контрабандної системи несли відповідальність.

3

На сьогодні, під час євроінтеграції і "вільної торгівлі" в Україні відсутня політика захисту внутрішнього виробника. Це є одною із причин порушення законодавства представниками мікро-, малого і середнього бізнесу. Окремою програмою має бути створення комплексної довгострокової програми і низки заходів з підтримки внутрішніх виробників на рівні держави.

думки підприємців з приводу контрабанди товарів комерційного призначення і стану економіки Херсонщини

Херсон і Херсонщина завжди входили в трійку територій України із найвищим рівнем контрабанди. І справа не тільки в трьох вищих навчальних закладах, які готують моряків для торговельного та промислового флотів, але й в трьох морських (Херсонський, Скадовський і Генічеський) і 2-х річних портах. При правильному підході лише через порти Херсонщини можна відправляти та приймати мільйони тон вантажів.

Ситуація з тимчасово окупованим Кримом ще більше підлила масла у вогонь. **В той час, коли в 2014-2015 роках одні копали**

бліндажі, ставили загорожі і блок-пости для транспорту на дорогах, інші по цих же дорогах возили до Криму та з Криму контрабанду і людей. З часом потік контрабанди до Криму зменшився, зокрема й через введення санкцій до півострову, а для українських експортерів почали впроваджуватись різні проекти з освоєння ринків ЄС та Азії. Але кількість людей, які виїжджають з Криму та в'їжджають до Криму суттєво не зменшилась, як і тих, хто займається перевезеннями, підготовкою і видачою українських документів для нинішніх жителів Криму.

Для херсонського с/г бізнесу, особливо мікро, малого та середнього, величезне значення мали жителі і туристи з Криму як споживачі їхньої продукції. Більшість цих ринків після окупації Криму було втрачено, частина фермерів закрила ці напрямки як неперспективні – Росія і Крим закриті, Європу ще не відкрили. **Відношення до контрабанди тут, на півдні України має ще й соціально-військове значення:** чи готови ми торгувати з ворогом? Тому що великої різниці між водою, черешнею чи полуницею, я не бачу.